

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับในประเทศไทย เริ่มจากการเจียรไนพลอย อันเคยถือเป็นงานหัตถกรรมในครัวเรือน และได้ขยายตัวออกไปจนกระทั่งพัฒนาไปเป็นโรงงาน อุตสาหกรรมขนาดย่อมจนถึงขนาดใหญ่ในปัจจุบัน ในระยะแรกอุตสาหกรรมนี้จะมุ่งอยู่ที่การ เจียรไนพลอย เนื่องจากเป็นวัตถุดิบที่มีแหล่งผลิตภายในประเทศ ปัจจุบันอุตสาหกรรมอัญมณี และเครื่องประดับ เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากได้ก่อให้เกิดการสร้างงานที่เกี่ยวข้องกัน ตั้งแต่ระดับการทำเหมือง การเจียรไน การออกแบบ การทำและประกอบตัวเรือน รวมไปถึงการส่งออกโดยมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว (ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ 2542 : 1)

อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับสามารถนำเงินตราต่างประเทศให้กับประเทศไทย อย่างมาก การส่งออกคิดมูลค่าเป็นอันดับที่หกของการส่งออกทั้งหมดของไทย ตั้งแต่ปี 2544 มูลค่าการส่งออก 81,312.3 ล้านบาท , ปี 2545 มูลค่าการส่งออก 93,082.2 ล้านบาท ,ปี 2546 มูลค่า การส่งออก 104,525.6 ล้านบาท , ปี 2547 มูลค่าการส่งออก 106,278.9 ล้านบาท ,ปี 2548 มูลค่าการ ส่งออก 129,339.3 ล้านบาท, ปี2549 เดือนมกราคม – เดือนมิถุนายน มูลค่าการส่งออก 70,381 ล้าน บาท โดยเป็นรอง เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้า เม็ดพลาสติก และยางพารา (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงาน ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ออนไลน์, 2549 : 1)

ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ (2542 : 1-3) ได้กล่าวว่า อุตสาหกรรมอัญมณี และเครื่องประดับก่อให้เกิดการจ้างงานเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นสินค้าที่ต้องใช้ฝีมือ ทักษะ ความชำนาญ และความประณีตละเอียดอ่อนของคนซึ่งเครื่องจักรไม่สามารถทดแทนฝีมือและ ทักษะของช่างได้ สามารถดำเนินการได้ตั้งแต่ในระดับครัวเรือนจนถึงในระดับโรงงาน อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และมีการกระจายอยู่ทั่วไปทั้งในชนบทและในกรุงเทพมหานคร

อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องไปสู่อุตสาหกรรมและธุรกิจอื่นๆหลายอย่าง คือ อุตสาหกรรมเจียรไนอัญมณีก่อให้เกิดอุตสาหกรรมการทำเหมืองพลอย เพื่อนำมาเจียรไน รวมทั้งธุรกิจการนำเข้าอัญมณีจากต่างประเทศเข้ามาเจียรไน และมีผลต่อไปยังอุตสาหกรรมเครื่องประดับที่นำเอาอัญมณีที่เจียรไนแล้วมาประกอบตัวเรือน มีผลทำให้เกิดอุตสาหกรรมทำขึ้นส่วนและส่วนประกอบของเครื่องประดับ เช่น สายสร้อย เรือนแหวน ต่างหูที่ยังไม่ได้ประดับอัญมณี เป็นต้น ซึ่งเป็นส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อม แต่ปัจจุบันยังไม่มีพัฒนาให้ความเข้มแข็งพอที่จะรองรับอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับทั้งหมดได้ ทำให้ยังต้องมีการนำเข้าชิ้นส่วนและส่วนประกอบเครื่องประดับจากต่างประเทศ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดผลเกี่ยวเนื่องไปสู่อุตสาหกรรมผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ ในการเจียรไนและการทำงานเครื่องประดับ รวมทั้งการผลิตกล่องบรรจุอัญมณีและเครื่องประดับ

อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มอย่างมาก เนื่องจากในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับมีอยู่หลายอุตสาหกรรมในการผลิตเพื่อส่งออก ได้แก่ การนำเข้าอัญมณีต่างๆมาเจียรไน การผลิตตัวเรือน เช่น แหวน สายสร้อย ต่างหู เป็นต้น และการนำเอาอัญมณีที่เจียรไนแล้วมาประกอบกับตัวเรือนที่ทำด้วยโลหะมีค่าและโลหะต่างๆ รวมถึงการนำเอาพลอยบางชนิดมาผ่านกรรมวิธีด้วยระดับความร้อน เพื่อให้ได้พลอยที่มีสีอันสวยงามและมีคุณค่าเพิ่มขึ้นมากที่เรียกว่าการหุงหรือเผาพลอย อันเป็นความสามารถพิเศษของไทย

ศักยภาพในการพัฒนาอำเภอแม่สอด จังหวัดตากในปัจจุบันนั้น แม่สอดเป็นจุดเชื่อมโยงตามโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในกลุ่มน้ำโขง 6 ประเทศ (Greater Mekong Subregional : GMS) และพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจแนวตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor) โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอแม่สอด ซึ่งมีจุดผ่านแดนถาวรที่สะพานมิตรภาพไทย - พม่า เชื่อมสู่ประเทศสหภาพเมียนมาร์ จึงเป็นพื้นที่เหมาะสมที่จะจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจชายแดน (สวัสดิ์ ศรีสุวรรณดี 2547 : 7 - 10)

สำนักงานจังหวัดตาก กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด (ม.ป.ป. : 2-10) ได้กล่าวไว้ว่า จังหวัดตากมีความได้เปรียบด้านที่ตั้งสามารถสนองต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนได้อย่างดี โดยตั้งอยู่ปลายแนวทางเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East-West Economic Corridor) สามารถเชื่อมโยงไปยังพม่าและกลุ่มประเทศเอเชียใต้หรือเชื่อมโยงไปยังลาวและเวียดนามได้ นอกจากนี้จังหวัดตากโดยเฉพาะอำเภอแม่สอด แม่ระมาด และพบพระ เป็นพื้นที่ชายแดนและอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติทั้งในไทยและพม่า ซึ่งมีโอกาสพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตเศรษฐกิจชายแดน เพื่อสนับสนุนการกระจายการพัฒนาไปยังภูมิภาคอื่นที่มีความเจริญน้อยกว่า เมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจ กระจายอุตสาหกรรมจากบริเวณที่มีการกระจุกตัวและก่อปัญหาทาง

เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เดิม พัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานในพื้นที่ให้ดีขึ้น ดึงดูดการลงทุนจากแหล่งทุนในประเทศและต่างประเทศ และรวมกลุ่มอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมต่อเนื่องให้อยู่ในบริเวณเดียวกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความสะดวกในการควบคุมดูแลด้านแรงงานและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยรวม

พรทิพย์ ชลสาคร (2548 :1-2) กล่าวว่า อำเภอแม่สอดเป็นตลาดนำเข้าพลอยที่สำคัญของไทย เนื่องจากประเทศไทยและประเทศพม่ามีอาณาเขตติดต่อกัน เป็นเมืองที่ชาวไทยและชาวพม่าเดินทางไปมาหาสู่กัน มีวัฒนธรรมประเพณี การค้า หรือมีความสัมพันธ์ทางสายโลหิตจากการไปมาหาสู่กันทำให้เกิดมีการแลกเปลี่ยนสินค้ากัน มีการซื้อขายสินค้ากัน โดยในอดีตจะใช้วิธีแลกเปลี่ยน ชาวพม่าเอาพลอยมาแลกกับสินค้าอุปโภคบริโภคกับชาวไทย ในบางครั้งชาวพม่าจะนำพลอยมาฝากขายตามบ้านหรือในร้านขายของในหมู่บ้านไทยที่รู้จักมักคุ้นกัน การค้าขายระหว่างกันในแนวชายแดน สามารถเดินข้ามผ่านแม่น้ำเมยในฤดูแล้ง หรือข้ามเรือในฤดูฝนก็สามารถติดต่อได้ทำให้เกิดการค้าชายแดนมาโดยตลอด

แหล่งของพลอยและชนิดพลอยที่นำมาค้าขายกันในตลาดพลอย อำเภอแม่สอดนั้นพลอยส่วนใหญ่มาจากประเทศพม่า โดยพลอยที่ซื้อขายกันเป็นส่วนมาก ได้แก่ ทับทิม(พลอยสีแดงชมพู) นีห์ร่า (พลอยสีน้ำเงิน, เหลือง) หยก (พลอยสีเขียว) โดยมีแหล่งที่มาของพลอยอยู่ในที่ต่างๆ ในประเทศพม่าดังนี้

ทับทิม นีห์ร่า มาจากเหมืองโมกกัก มงซู รัฐชาน ประเทศพม่า นอกจากนั้นยังมีพลอยเนื้ออ่อนสีต่างๆ ที่มาจากเมืองดังกล่าวอีก เช่น โกเมน

หยก มาจากเมืองมิจิงา เมืองผาก่าน เมืองคานติ เมืองรัฐชาน

นอกจากนี้ยังมีพลอยมาจากประเทศอื่นนอกจากประเทศพม่าด้วย เช่น พลอยที่มาจากประเทศเวียดนาม กัมพูชา อาฟริกา และศรีลังกา

แม่สอดจะมีคนเผาพลอยอยู่ 4 ราย หรือ 4 เตา แต่ละเตาจะมีลักษณะการเผาพลอยต่างกัน คนซื้อพลอยจะรู้ว่าพลอยลักษณะไหนจะต้องเผาที่เตาไหน เช่น เตาเผาที่เผาเนื้อพลอยทับทิมหลังเบี่ย ซึ่งสีไม่ทั่วถึงที่เราเรียกกันทั่วไปว่า กินบ่เสี้ยนนั้น เพียงแค่อบให้ความร้อนน้อย แต่ว่าแต่ละเตาจะออกมาคนละเนื้อ เป็นต้น พลอยที่นำมาใช้เจียรระไนหรือพลอยหลังเบี่ยจะต่างกัน พลอยเจียรระไนจะต้องมีคุณภาพดีกว่า เนื้อใส พลอยหลังเบี่ยสีจะขุ่น ดังนั้นพลอยที่นำมาขายในตลาดพลอยแม่สอดส่วนใหญ่จะเผาก่อน

ปัจจุบันอำเภอแม่สอดมีแหล่งซื้อขายพลอยซึ่งเป็นที่รู้จักกันอยู่ 2 แห่ง ส่วนใหญ่ลูกค้าจะเป็นผู้มาซื้อเอง คือ บริเวณถนนริมเมย ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด และบริเวณโรงแรม

สยาม ถนนประสาธน์ เรียกว่าย่านสยาม (ใต้โรงแรมสยาม) เป็นแหล่งขายอัญมณีทั้งขายส่งและขายนักท่องเที่ยว ถ้าเป็นลูกค้าที่ติดต่อประจำก็จะไปซื้อตามบ้านที่ขายพลอย ซึ่งจะเป็นพลอยที่ขายในเชิงการค้า ลูกค้าติดต่อซื้อกับผู้ขายโดยตรง สำหรับพ่อค้าที่มาจากพม่าก็จะขายที่ย่านสยามหรือที่บ้าน ส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้าหรือผู้ขายที่ติดต่อกันมานาน

ถึงแม้ว่าตลาดพลอยในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จะเป็นตลาดนำเข้าพลอยที่สำคัญของไทย มีช่างฝีมือที่มีความละเอียดอ่อน และมีความสามารถในการเผาพลอยและเจียรระโนพลอยได้สวยงาม มีความสามารถพัฒนาฝีมือได้และเป็นตลาดพลอยที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย แต่ผู้ประกอบการในตลาดพลอยแม่สอดส่วนใหญ่ยังจำกัดการประกอบธุรกิจอยู่ภายในประเทศ ตลาดพลอยแม่สอดซบเซาลง จำหน่ายพลอยได้น้อยลงทำให้พลอยจากประเทศพม่ามีจำนวนน้อยลง จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะศึกษาลักษณะอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก รวมถึงข้อจำกัดและปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ตลอดจนแนวโน้มในการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับในอนาคต เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการปัจจัยการผลิตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นแนวทางสำคัญแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการปรับปรุงและพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการปัจจัยการผลิตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความคิดเห็นและแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญในด้านกลยุทธ์การบริหารจัดการปัจจัยการผลิตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยศึกษาปัจจัยการผลิตของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ ตามกรอบของ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (ออนไลน์, 2549) ซึ่งแบ่งไว้ 5 ด้าน ดังนี้

- 1.1 วัตถุดิบ
- 1.2 แรงงาน
- 1.3 เงินทุน
- 1.4 เครื่องจักรและอุปกรณ์

1.5 เทคโนโลยี

สำหรับการบริหารจัดการนั้นจะปรับใช้การบริหารจัดการโดยยึดวัตถุประสงค์ ของ ศิริอร ชันชหัตต์ (2541 : 192-193) มี 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์และการวางแผน ร่วมกัน 2) การมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ 3) การตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง งานอย่างมีระบบ และ 4) การวัดและประเมินค่าโดยเน้นที่วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับขั้นตอนดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษาเป็น ดังนี้ 1) เป้าหมายและวิธีการ 2) ผู้รับผิดชอบ 3) วิธีการตรวจสอบ และ 4) วิธีการประเมินผล

2. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่ความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการ ปัจจัยการผลิตของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ จำนวน 17 คน โดยศึกษาความคิดเห็น และแนวคิดโดยใช้เทคนิค เดลฟาย (Delphi Technique) จำนวน 3 รอบ

ข้อตกลงเบื้องต้น

ความแตกต่างของระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามแต่ละรอบไม่มีผลต่อความ คิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. อัญมณี หมายถึง รัตนชาติ ได้แก่ ทับทิม ไพลิน หยก ทั้งก่อนและหลังการได้รับการ ตัด/ขัด/ฝน/เจียรไนแล้วมีความสวยงาม หายาก คงทน มีค่า พกพานำไปแลกเปลี่ยนซื้อขายได้ และเป็นที่นิยมที่ระดับบนตัวเรือนใช้ในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

2. อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ หมายถึง การประกอบธุรกิจที่ต้องใช้ปัจจัยการผลิตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับภายในสถานประกอบการหรือครัวเรือน โดยนำอัญมณี มาปรับปรุงคุณภาพและประกอบเข้าตัวเรือนที่ทำจากโลหะมีค่า คือ ทอง ทองคำขาวและเงิน เป็น เครื่องตกแต่งกาย ได้แก่ สร้อย แหวน กำไล สร้อยข้อมือ ต่างหู จี้ เข็มกลัด ที่ผลิตในอำเภอ แม่สอด จังหวัดตาก

3. การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินการที่ให้โอกาสสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมใน การกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กรไว้ล่วงหน้า เพื่อให้สมาชิกทุกคนยึดถือเป็นแนวทางในการทำ กิจกรรมให้บังเกิดผลงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 เป้าหมายและวิธีการ หมายถึง จุดมุ่งหมายและกลยุทธ์ไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการบริหารจัดการปัจจัยการผลิตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับทั้ง 5 ด้าน

3.2 ผู้รับผิดชอบ หมายถึง บุคคลหรือองค์กรที่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำให้กลยุทธ์ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของการบริหารจัดการปัจจัยการผลิตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับทั้ง 5 ด้าน

3.3 วิธีตรวจสอบ หมายถึง เกณฑ์การพิจารณาคุณภาพการทำงานของผู้รับผิดชอบกลยุทธ์ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของการบริหารจัดการปัจจัยการผลิตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับทั้ง 5 ด้าน

3.4 วิธีการประเมินผล หมายถึง เกณฑ์วัดผลของกลยุทธ์ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของการบริหารจัดการปัจจัยการผลิตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ

4. ปัจจัยการผลิตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ หมายถึง องค์ประกอบที่ใช้ในการประกอบธุรกิจผลิตอัญมณีและเครื่องประดับ 5 ด้าน ดังนี้

4.1 วัตถุดิบ หมายถึง วัสดุในการผลิตตัวเรือนหรือโลหะมีค่า ได้แก่ ทองคำ ทองคำขาว และเงิน อัญมณีที่ประดับบนตัวเรือน ได้แก่ ทับทิม ไพลิน หยก โดยแหล่งที่มาของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมีทั้งการผลิตภายในประเทศและการนำเข้าจากต่างประเทศ

4.2 แรงงาน หมายถึง ทรัพยากรบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ ได้แก่ ช่างเผาพลอย ช่างเจียรระไนพลอย ช่างขึ้นรูปและประกอบตัวเรือน และนักออกแบบเครื่องประดับ

4.3 เงินทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ คือ เครื่องจักร อุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายเพื่อใช้ในการดำเนินงาน ได้แก่ ค่าวัตถุดิบ ค่าจ้างแรงงาน ค่าใช้จ่ายในกิจการ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

4.4 เครื่องจักรและอุปกรณ์ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในปรับปรุงคุณภาพอัญมณีและการผลิตเครื่องประดับ ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการเผาพลอย การเจียรระไนพลอย การออกแบบและการขึ้นรูปและประกอบตัวเรือนในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

4.5 เทคโนโลยี หมายถึง วิธีการที่ช่วยให้การปรับปรุงคุณภาพอัญมณีและการผลิตเครื่องประดับมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ได้แก่ การเผาพลอย การเจียรระไนพลอย การวิเคราะห์ตรวจสอบอัญมณี การออกแบบเครื่องประดับ การผลิตต้นแบบและแม่พิมพ์ การขึ้นรูปโลหะ การประกอบตัวเรือน และการขัดผิวชิ้นงานขั้นสุดท้าย

5. กลยุทธ์การบริหารจัดการปัจจัยการผลิตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ หมายถึง วิธีการดำเนินการเชิงรุกเพื่อให้บรรลุผลตามยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของประเทศไทย ใช้กระบวนการบริหารจัดการโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นกรอบในการบริหารจัดการ ให้สอดคล้องกับปัจจัยการผลิตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ 5 ด้าน
6. ผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับ หมายถึง บุคคลที่ประกอบกิจการที่ต้องใช้ปัจจัยการผลิตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับประกอบธุรกิจผลิตอัญมณีและเครื่องประดับ ในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลของการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางให้กับผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับนำไปเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการวางแผนการบริหารจัดการในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
2. ผลของการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อจังหวัดตากในการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ